

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Marzec 2017

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. Z uwagi na konieczność prowadzenia efektywnej polskiej polityki wobec Ukrainy i Białorusi należy monitorować relacje między Japonią, KRLD oraz Koreą Południową a wskazanymi wyżej państwami;
- b. szczególną uwagę należy zwrócić na współpracę w ramach pomocy rozwojowej oraz programów grantowych wspierających budowę społeczeństwa obywatelskiego;
- c. ważna jest również analiza rosyjskiej percepcji działań japońskich i koreańskich na Ukrainie i Białorusi.

II. JAPONIA – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

2 marca: Podpisanie w Mińsku umowy grantowej w ramach programu Kusanone

Ze środków japońskiego programu na rzecz bezpieczeństwa ludzkiego mają być sfinansowane dwa projekty zakupu sprzętu medycznego na Białorusi. Białoruś uczestniczy w implementacji projektów finansowanych z programu Kusanone od 2004 roku i do tej pory otrzymała wsparcie w kwocie 3 milionów dolarów. Program Kusanone jest oferowany przez rząd japoński na rzecz rozwoju różnych projektów. Skorzystać z niego mogą zarówno organizacje pozarządowe, jak i lokalne władze.

6 marca: Spotkanie chargé d'affaires Republiki Białorusi z Nishimurą Akihiro

Nishimura, członek Izby Reprezentantów Japońskiego Parlamentu spotkał się z przedstawicielem białoruskiej misji dyplomatycznej w celu omówienia sposobów poprawy wzajemnych relacji obu państw, szczególnie w sferze ekonomicznej. Obie strony podkreśliły, że należy poprawić podstawy prawne białorusko-japońskich stosunków gospodarczych, przy szczególnym wsparciu japońskiego parlamentu. Nishimura wyraził gotowość do dalszej intensyfikacji dialogu międzyparlamentarnego w tej kwestii.

13 marca: Uroczystość podpisania umów na terenie Ukrainy w ramach programu Kusanone

W ambasadzie Japonii na Ukrainie obie strony uczestniczyły w uroczystości podpisania ośmiu umów o dofinansowanie w ramach grantu na rzecz

bezpieczeństwa ludzkiego programu Kusanone. Na implementację programów przeznaczono 520 tysięcy USD, a dotyczą one poprawy infrastruktury edukacyjnej oraz zakupu sprzętu medycznego w różnych ukraińskich miastach.

14 marca: Spotkanie z ukraińską minister zdrowia

W ambasadzie japońskiej na Ukrainie odbyło się spotkanie minister zdrowia Uliany Suprun z przedstawicielami japońskiej Fundacji Zdrowia Pamięci Sasakawa. Dyskutowano na temat obecnej sytuacji ofiar katastrofy w Czarnobylu, sposobach funkcjonowania japońskiej opieki zdrowia oraz planach wprowadzenia reformy w tym sektorze na Ukrainie.

15 marca: Spotkania ambasadora Sumi Shigeki z ukraińskim ministrem rozwoju gospodarczego i handlu Stepanem Kubiwem oraz ministrem ekologii i zasobów naturalnych Ostapem Semerakiem. Podczas spotkań minister Kubiw wyraził zainteresowanie dwustronną współpracą w zakresie inwestycji, natomiast Sumi poprosił o wsparcie dla nowych japońskich inwestycji biznesowych na Ukrainie. W kwestii problemów ekologicznych i surowców naturalnych dyskutowano o wspólnym programie badawczym SATREPS (Partnerstwo na rzecz nauki i technologii dla zrównoważonego rozwoju).

20 marca: Uroczystość sadzenia drzew wiśni na Ukrainie

Z okazji 25. rocznicy ustanowienia relacji dyplomatycznych między Japonią a Ukrainą rok 2017 został zadeklarowany jako „Rok Japonii” na Ukrainie. Z tego powodu rozpoczęto projekt sadzenia drzew wiśni, której kwitnące kwiaty (sakura) symbolizują Japonię. Na uroczystości sadzenia wiśni obecny był japoński ambasador Sumi Shigeki, a także syn prezydenta Ukrainy Petra Poroszenko, Oleksi Poroszenko. Jego obecność wzbudziła ogromne zainteresowanie lokalnej prasy.

20 marca: Spotkanie ministrów spraw zagranicznych i obrony Rosji i Japonii

W Tokio odbyły się rozmowy typu „dwa plus dwa”, w których uczestniczyli ministrowie obrony Inada Tomomi i Siergiej Szojgu oraz ministrowie spraw zagranicznych Kishida Fumio i Siergiej Ławrow. Poprzednie, bezpośrednie rozmowy tego typu miały miejsce w listopadzie 2013 roku i zostały wstrzymane z powodu kryzysu na Ukrainie. Wznowione rozmowy ministrów dotyczyły głównie bezpieczeństwa w regionie, ale poruszona została także kwestia spornego archipelagu wysp Kuryli Południowych. Japonia rości sobie prawa do tych wysp i nazywa je Terytoriami Północnymi. W trakcie rozmów poruszona została również kwestia Półwyspu Koreańskiego i prowokacji ze strony Korei Północnej. Strona rosyjska wyraziła także swoje zaniepokojenie planowanym rozmieszczeniem systemu antyrakietowego THAAD w Korei Południowej. Oprócz Rosji swój sprzeciw wobec umieszczenia

instalacji w regionie zgłaszają także Chiny. Następne rozmowy w formacie „dwa plus dwa” mają odbyć się w Rosji, choć dokładny termin nie został jeszcze ustalony.

27 marca: Rozpoczęły się negocjacje dotyczące zmiany obowiązującej konwencji podatkowej z Rosją. Pierwsza runda negocjacji odbyła się w Tokio. Japonia i Rosja wypracowują razem zmiany do konwencji podatkowej między tymi państwami, która weszła w życie w 1986 roku.

31 marca: Japonia zadeklarowała pomoc finansową dla Donbasu

Japoński ambasador na Ukrainie Sumi Shigeki ogłosił, że pomiędzy kwietniem 2017 roku a marcem przyszłego roku japoński rząd poprzez ONZ i Czerwony Krzyż wesprze ofiary konfliktu w Donbasie sumą około 4 milionów dolarów. Z tej kwoty około miliona dolarów ma być przeznaczony na Program Rozwojowy Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz ożywienia gospodarki i odnowy infrastruktury we wschodnich regionach Ukrainy. Pozostała suma ma wspomóc m.in. sektor edukacyjny, lokalne społeczności i małych przedsiębiorców, a także być przeznaczona na przywrócenie i rozwój pokoju.

III. PÓŁWYSEP KOREAŃSKI – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

2 marca: 80. rocznica deportacji Koreańczyków z Rosji

W lipcu tego roku minie 80 lat od tragicznych wydarzeń, kiedy to władze sowieckie deportowały prawie 200 tysięcy Koreańczyków ze wschodnich obszarów Rosji na tereny Azji Centralnej. German Kim, kierownik Wydziału Studiów Koreańskich na Uniwersytecie Al-Farabi w Kazachstanie oraz Rhee (Lee) Tshang-chu, emerytowany profesor z Uniwersytetu Petersburskiego w Rosji wraz z innymi ekspertami połączyli siły, aby zwiększyć publiczną świadomość na temat tych zapomnianych wydarzeń. Podjęli oni decyzję o rozpoczęciu projektu kolejowego, nawiązując do wywózek ludności koreańskiej w ramach przymusowej deportacji z 1937 roku i przypomnieć tym samym współczesnym społeczeństwom, jakich trudów doświadczyli wcześnie imigranci. Szacuje się, że w czasie deportacji 40 tysięcy osób straciło życie, w tym wiele dzieci.

6 marca: Ukraińskie ministerstwo spraw zagranicznych wydaje oświadczenie w sprawie północnokoreańskich testów rakietowych

Ostatnie testy rakietowe wzbudziły sprzeciw strony ukraińskiej. W swoim oświadczeniu Ukraina uznała północnokoreańskie testy pocisków balistycznych za

bezpośrednie naruszenie rezolucji bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz rozmyślne prowokacje skierowane przeciwko międzynarodowemu prawu. Ukraina nawołuje międzynarodową społeczność do podjęcia dodatkowych kroków, mających na celu ukaranie Korei Północnej. Dotychczasowe sankcje zostały uznane za nieskuteczne. W oświadczeniu wyraża także poparcie dla Japonii i Korei Południowej.

7 marca: Rosja jest zaniepokojona północnokoreańskimi testami rakiet

6 marca Korea Północna wystrzeliła cztery rakiety dalekiego zasięgu. Rzecznik Kremla Dimitri Preskow wyraził zaniepokojenie Rosji z powodu testów rakietowych, które zwiększają napięcie w regionie. W oświadczeniu skierowanym do prasy apelował o „powściągliwość wszystkich stron” oraz ogłosił gotowość Moskwy do podjęcia negocjacji w tej sprawie. Rosja zamierza skupić się na dyplomatycznym rozwiązaniu konfliktu i nie wyśle dodatkowych wojsk na tereny graniczące z Koreą Północną.

15 marca: Czy Korea Północna szuka pomocy Rosji we wznowieniu rozmów sześciostronnych?

Choe Son-hui, północnokoreański rządowy negocjator ds. nuklearnych spotkał się z doradcą Putina i ekspertem ds. nieprolifracji broni jądrowej Antonem Khlopkowem. Według doniesień Radia Wolna Azja (Radio Free Asia) Choe wyraził potrzebę dwu- lub wielostronnych rozmów by zmniejszyć napięcie na Półwyspie Koreańskim. Choe pełnił funkcję zastępcy przedstawiciela Pjongjangu w zamrożonych w 2008 roku rozmowach sześciostronnych. W związku z tym można sądzić, że wspomniana przez niego potrzeba przeprowadzenia rozmów wielostronnych może dotyczyć właśnie sześciostronnych negocjacji. Dzień później, 16 marca, doradca w północnokoreańskiej ambasadzie w Moskwie Kim Jong-kyu powiedział lokalnym mediom, że Stany Zjednoczone blokują wznowienie rozmów sześciostronnych. Wyraził także nadzieję, że Rosja rozumie dlaczego Pjongjang nie ma wyboru i musi kontynuować prace nad rozwojem broni nuklearnej.

15 marca: Rząd południowokoreański wyznacza datę wyborów prezydenckich na 9 maja

Choć eksperci twierdzą, że „czynnik rosyjski” nie odegra znaczącej roli w wyborze nowego prezydenta Republiki Korei, to tamtejsze media rozważają, który z kandydatów byłby bardziej lepszy z punktu widzenia rosyjskich interesów. Współpraca z byłą prezydent Park Geun-hye i jej administracją nie była dla Rosji łatwa, ale unikano wszelkich konfliktów. Po nowym prezydencie Rosja spodziewa się poprawy relacji gospodarczych. Do interesów Moskwy należy także zaliczyć kwestię ulokowania w regionie systemu antyrakietowego THAAD oraz rozwiązanie napięcia

na Półwyspie Koreańskim drogą dyplomatycznych negocjacji. Poprawa międzykoreańskich relacji byłaby dla Rosji szansą na bliższą współpracę gospodarczą z Koreą Południową, przykładowo w formie dostaw gazu lub prądu poprzez terytorium Korei Północnej lub stworzenie trasy kolejowej łączącej oba państwa.

17 marca: Rosja oskarża Stany Zjednoczone o zaostrzenie konfliktu na Półwyspie Koreańskim

Mające miejsce w marcu wspólne amerykańsko-południowokoreańskie manewry wojskowe co roku wzbudzają sprzeciw strony północnokoreańskiej, która uważa je za rażące prowokacje. Rosyjski wiceminister spraw zagranicznych Igor Morgulow skomentował, że w obliczu ostatnich północnokoreańskich testów rakietowych Stany Zjednoczone i ich sojusznicy jedynie zaoznajają konflikt przeprowadzając ćwiczenia wojskowe. Rosyjski dyplomata nawoływał do rozwiązania konfliktu na Półwyspie Koreańskim drogą pokojową przy użyciu dyplomatycznych środków.

20 marca: 105. rocznica urodzin Kim Il-sunga (Kim Ir-sena) będzie świętowana w Rosji

Komunistyczna Partia Federacji Rosyjskiej utworzyła komitet przygotowawczy, którego celem będzie organizacja politycznych i kulturowych wydarzeń związanych z osobą Kim Il-sunga.

21 marca: Zwiększy się liczba północnokoreańskich pracowników w Rosji

Korea Północna zawarła z Rosją porozumienie o zwiększeniu przepływu siły roboczej pomimo nasilających się sankcji Organizacji Narodów Zjednoczonych nakładanych na Pjongjang. Porozumienie zostało podpisane przez wiceministra ds. zewnętrznych relacji gospodarczych (External Economic Relations) Ri Kwang-guna i zastępcę szefa generalnego biura emigracji ministerstwa spraw wewnętrznych Rosji Dmitri Demidenko. Na chwilę obecną ocenia się, że w Rosji pracuje około 30 tysięcy Koreańczyków z Północy. Umowa między państwami zawiera także rozszerzenie współpracy pomiędzy Uniwersytetem Studiów Międzynarodowych w Pjongjangu a Państwowym Instytutem Języka Rosyjskiego im. A Puszkina. Ma to na celu zwiększenie zdawalności testu ze znajomości języka rosyjskiego, który jest wymagany dla emigrantów, zamierzających pracować w Rosji. Takie działania zmniejszają skuteczność sankcji ONZ.

22 marca: Rosyjskie linie lotnicze wstrzymują sprzedaż transferowych biletów do Pjongjangu. Jest to spowodowane podejrzeniem o nielegalne działania północnokoreańskich linii lotniczych Air Koryo, w tym rzekomy udział ich pracowników w zabójstwie Kim Jong-nama. Bilety transferowe to wspólny projekt

rosyjskich linii Aeroflot i północnokoreańskiego przewoźnika Air Koryo. Bezpośrednie kupno biletów na przeloty Air Koryo jest w Rosji bardzo trudne, dlatego Rosjanie chcący odwiedzić Pjongjang kupowali bilety za pośrednictwem Aeroflot. Air Koryo obsługuje loty do Pjongjangu z Pekinu, Szanghaju, Shenyang oraz Władywostoku. Przewiduje się, że w najbliższym czasie inne linie lotnicze postąpią tak samo i zawieszą swoją współpracę z północnokoreańskim przewoźnikiem.

29 marca: Rosyjski ambasador wzywa do powściągliwości wobec napięć na Półwyspie Koreańskim

Aleksander Timonin, rosyjski ambasador w Republice Korei, potwierdził stanowisko Kremla wobec napięć na Półwyspie Koreańskim przedstawione na początku marca. Timonin wezwał wszystkie zaangażowane państwa do powstrzymania się od działań, które mogłyby przyczynić się do ich zwiększenia. Szczególne znaczenie ma w tym kontekście rosnący niepokój wobec możliwości przeprowadzenia kolejnej próby nuklearnej przez reżim północnokoreański. Podczas swojego wystąpienia ambasador podkreślił potrzebę wznowienia rozmów sześciostronnych oraz wyraził gotowość Rosji do udziału w nich. Wezwanie do wznowienia negocjacji może być odpowiedzią na spekulacje, opierające się na zdjęciach satelitarnych i sugerujące, że Pjongjang przygotowuje się do przeprowadzenia kolejnego, szóstego już, testu nuklearnego. Na pytanie, czy Rosja jest w posiadaniu jakichś informacji na temat możliwej północnokoreańskiej prowokacji, Timonin zaprzeczył, dodając, że „nikt na świecie tego nie wie”. Ambasador został także zapytany o amerykańskie sankcje wobec Rosji, które Timonin określił „najmniej konstruktywną” drogą do osiągnięcia zamierzonych celów w relacjach międzynarodowych. Eksperci twierdzą, że choć ambasador przy okazji tej wypowiedzi nie wymienił Korei Północnej, mogła ona także dotyczyć sprzeciwu Rosji wobec polityki międzynarodowej względem Pjongjangu, która oparta jest głównie na sankcjach.

30 marca: Delegacja rosyjska z wizytą w Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej

Jak donosi południowokoreańska agencja prasowa Yonhap Kazbek Taysaev, sekretarz Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Federacji Rosyjskiej spotkał się z wiceprezesem Partii Pracy Korei Ri Su-yongiem. Po spotkaniu nie wydano żadnych oficjalnych oświadczeń, a opublikowany został jedynie materiał fotograficzny.

30 marca: Korea Północna i Rosja rozpoczynają renowację Wieży Wyzwolenia
Wieża Wyzwolenia (Liberation Tower) jest pomnikiem znajdującym się w Korei Północnej. Symbolizuje pomoc sowieckiej armii w wyzwoleniu Półwyspu Koreańskiego spod okupacji japońskiej. Renowacja pomnika jest jednym z kroków,

które reżim Kim Jong-una podejmuje by wzmocnić relacje z Rosją w obliczu nakładanych na Koreę Północną sankcji przez inne państwa. Ostatnia renowacja tego monumentu miała miejsce w 1985 roku.

30 marca: Robotnicy z Korei Północnej pomogli wybudować stadion na mistrzostwa świata w piłce nożnej. Według doniesień amerykańskich mediów ponad 100 Koreańczyków pracowało na budowie stadionu w Sankt Petersburgu w zeszłym roku. Magazyn Josimar dodaje, że Koreańczycy byli traktowani jak niewolnicy, mieszkając w kontenerach i pracując od rana do późnych godzin wieczornych. Jeden z pracowników został znaleziony martwy. Budowa stadionu i otaczającej go infrastruktury rozrywkowej od początku budziła zastrzeżenia, w tym oskarżenia o korupcję i systematycznego wykorzystywania przyjezdnych pracowników. Stadion budowany jest od 2006 roku i nadal nie jest ukończony.

30 marca: Rosja i Chiny wprowadzają sankcje wobec północnokoreańskich usług lotniczych. Według doniesień południowokoreańskiego ministerstwa spraw zagranicznych, Rosja i Chiny dołączyły do szerokiego grona państw, które wprowadziły sankcje na przemysł lotniczy w Korei Północnej w celu zmobilizowania reżimu do zaprzestania prób nuklearnych i innych prowokacji naruszających prawo międzynarodowe. Unia Europejska już w zeszłym roku zakazała lądowania samolotów północnokoreańskich linii lotniczych na swoim terytorium. Stany Zjednoczone i Korea Południowa prowadzą akcję wymierzoną w Air Koryo, które rzekomo jest wykorzystywane przez północnokoreański reżim do przeprowadzania różnych nielegalnych akcji.

30 marca: Rosjanie aresztowani za przemyt północnokoreańskich leków

Trzech obywateli rosyjskich zostało aresztowanych pod zarzutem nielegalnego przemytu i sprzedaży północnokoreańskich leków i suplementów na terenie Republiki Korei. Takie działanie narusza ustawę o międzykoreańskiej wymianie i współpracy, która ściśle reguluje handel pomiędzy państwami koreańskimi. Bez zgody południowokoreańskiego ministra ds. zjednoczenia import leków i innych dóbr z Korei Północnej jest zakazany. Leki wyprodukowane przez północnokoreańską firmę farmaceutyczną zostały dostarczone na terytorium jej południowego sąsiada przez pocztę rosyjską. Południowokoreańska policja zapowiada, że nie ustanie w staraniach mających na celu wychwytywanie produktów pochodzących z nielegalnego północnokoreańskiego importu.

KOMENTARZ

1. W relacjach japońsko-rosyjskich po raz kolejny podnoszony jest temat Kuryli Południowych/Terytoriów Północnych, tym razem w pozytywnym kontekście.

Czy możliwe jest zakończenie sporu rosyjsko-japońskiego o Kuryle Południowe? Podczas spotkania ministrów spraw zagranicznych i obrony obu państw miał zostać poruszony temat wspólnych projektów gospodarczych i społecznych na terenie spornych wysp. Współpraca obu państw na tym polu mogłaby być krokiem w stronę podpisania traktatu pokojowego między Japonią i Rosją. Oba państwa po dziś dzień nie zawarły pokoju od zakończenia drugiej wojny światowej, a przyczyną jest spór terytorialny. Konflikt ten ma źródło w różnej interpretacji pojęcia „Kuryle” i dotyczy czterech wysp archipelagu. Według Japończyków są to Terytoria Północne, natomiast Rosja uznaje je za Kuryle Południowe. Archipelag został zajęty przez wojska Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w 1945 roku, a w kolejnych latach 17 tysięcy zamieszkujących je Japończyków zostało przesiedlonych. Od lat ten spór terytorialny budzi spięcia w relacjach japońsko-rosyjskich, a żadna ze stron nie chce zdecydować się na kompromis. Ostatnie spotkanie w grudniu prezydenta Rosji Władimira Putina z premierem Japonii Abe Shinzo nie przyniosły przełomu. W lutym tego roku Japonia protestowała przeciwko zwiększeniu liczebności wojsk rosyjskich na terenie wysp. Wówczas zaplanowano, że podczas marcowego spotkania ministrów należy poruszyć temat spornych terytoriów i ewentualnej współpracy gospodarczej. Strona japońska ma nadzieję, że poprawienie relacji partnerskich z Rosją będzie znaczącym krokiem w stronę podpisania traktatu pokojowego, co mogłoby zapewnić normalizację relacji oraz długotrwałą współpracę między oboma państwami.

2. W kontekście relacji Półwyspu Koreańskiego z Rosją podjęto dyskusję na temat szeroko rozumianej migracji –zapomnianej historycznej relokacji i współczesnej migracji siły robotniczej.

Deportacja Koreańczyków zamieszkujących dalekowschodnie tereny Rosji w 1937 roku pozostaje zagadnieniem nie w pełni jeszcze zbadanym przez naukowców. Dziś wspomnienia o tym wydarzeniu coraz bardziej zanikają wraz ze śmiercią pokrzywdzonych. Podjęcie koreańsko-rosyjskiej współpracy akademickiej umożliwiłoby zapoznanie się z wynikami badań prowadzonych przez strony, a nawet mogłoby doprowadzić do wymiany dokumentacji na ten temat. Na drodze stoi jednak znaczna przeszkoda –

brak funduszy. German Kim z Uniwersytetu Al-Farabi w Kazachstanie zauważył, że pomoc rosyjskich ekspertów jest konieczna w interpretacji ręcznie sporządzanych dokumentów. Niestety niewielu rosyjskich badaczy jest zainteresowanych tematem migracji etnicznych Koreańczyków i bez finansowego wsparcia nie są skłoni do zaangażowania się w projekt. Informacje o przymusowej relokacji ujrzały światło dzienne w połowie lat 80., kiedy polityka prowadzona w ramach pieriestrojki pobudziła studia etniczne na wyższych uczelniach. Studenci i badacze uzyskali wtedy dostęp do wcześniej utajnionych informacji. Od tego momentu powstało wiele pytań dotyczących deportacji: czy miała ona miejsce z rozkazu Stalina? Jaki miała cel? Czy chodziło o anihilację Koreańczyków, których Stalin opacznie uważał za zwolenników Japonii (był to okres, kiedy Korea znajdowała się pod japońską okupacją)? Kim wskazuje, że głównym celem przymusowej relokacji była rusyfikacja, szczególnie na płaszczyźnie językowej. Obszar Azji Centralnej, dzisiejszy Uzbekistan i Kazachstan, były znacznie większe niż tereny zamieszkiwane przez Koreańczyków przed deportacją. Rozproszeni na nowym terytorium byli zmuszeni nauczyć się języka rosyjskiego by przeżyć. W ten sposób dziś niewielu potomków Koreańczyków mieszkających w Azji Centralnej potrafi posługiwać się językiem koreańskim. Przypadająca na ten rok 80. rocznica tych wydarzeń jest idealną okazją, żeby przypomnieć je nie tylko Koreańczykom, Rosjanom i obywatelom Azji Centralnej, ale zainteresować tym tematem społeczność międzynarodową.

3. Medialne doniesienia o koszmarnych warunków pracy na budowach znów ożywiają publiczną debatę na temat migrantów, którzy w praktyce nie są chronieni prawem pracy. Wykorzystywanie obywateli północnokoreańskich do pracy budzi kontrowersje na arenie międzynarodowej. Międzynarodowe organizacje humanitarne opisują Koreańczyków jako niewolników i zakładników. Większość z nich traci 90% swojego wynagrodzenia, które zabiera reżim. „Dzień wolny” jest dla nich obcym konceptem, gdyż pracują codziennie od rana do wieczora pod ścisłym nadzorem. Nie posiadają żadnych praw, ponieważ nie chroni ich własny rząd, łatwo mogą zostać wykorzystani w innych krajach, jak miało to miejsce przy budowie stadionu w Sankt Petersburgu. Często są wysyłani nawet na 10-letnie kontrakty wbrew własnej woli. Na miejscu ich paszporty są konfiskowane, w celu uniemożliwienia ucieczki. Główna różnica w stosunku do wykorzystywanych imigrantów zarobkowych z innych krajów polega na tym, że skargi lub podjęte próby ucieczki kończą się represjami wobec ich rodzin pozostawionych w Korei Północnej. Pjongjang w obliczu międzynarodowych sankcji wysyła coraz więcej swoich pracowników poza granice kraju. Są oni dodatkowym źródłem zagranicznego kapitału, niezbędnego dla reżimu. Południowokoreańska organizacja humanitarna NK Watch donosi, że roczne dochody z tego typu działalności przynoszą

Pjongangowi ponad 2 miliardy dolarów. Środki te są potem przeznaczane na program rozwoju broni jądrowej. Organizacje humanitarne podejmują starania monitorowania przepływu siły roboczej w Korei Północnej do innych krajów, by móc im ewentualnie pomóc. W przypadku Rosji, poszukiwanie pomocy u lokalnych władz może zakończyć się deportacją. Rosja i Korea Północna zawarły umowę, na podstawie której każdy potencjalny zbieg musi być natychmiast zgłaszany. Ma to wykluczyć możliwość szukania azylu w Korei Południowej. Rosyjskie organizacje pozarządowe, które starają się pomóc robotnikom z Korei Północnej nie mają łatwego zadania. W ostatnich latach Kreml wywiera na nie coraz większą presję, oskarżając o współpracę z zagranicznymi agencjami wywiadowczymi, co często skutkuje obcięciem ich finansowania. Międzynarodowe sankcje nakładane na Koreę Północną będą nieskuteczne, póki reżim posiada inne drogi pozyskiwania dochodów. Jednym z nich jest wysyłanie do pracy za granicę swoich obywateli bez poszanowania jakichkolwiek praw człowieka.

4. Kolejną kwestią w rosyjskich relacjach z Koreą Północną jest zagrożenie nuklearne. Choć problem jest globalny, dotyka on w głównej mierze państwa regionu. Czy północnokoreańskie pociski raketowe stanowią zagrożenie dla Rosji? Według ekspertów nie, ale potencjalne ryzyko istnieje. Strona rosyjska bacznie obserwuje rozwój północnokoreańskiego programu nuklearnego. Jak twierdzą rosyjscy eksperci, reżim Kim Jong-una operuje raketami opartymi na sowieckiej technologii z lat 50 XX wieku. Dlatego Rosjanie są sceptyczni, co do możliwości przenoszenia głowic jądrowych na znaczne odległości przez północnokoreańską broń. Wszelkie próby raketowe kończą się zazwyczaj nad wodami terytorialnym Japonii. Stronę rosyjską najbardziej martwi właśnie nieprecyzyjność i zawodność rakiet koreańskich. Nie można wykluczyć, że trajektoria takiego pocisku zbczy z wyznaczonego kursu i wybuch nastąpi w niezamierzonym miejscu. W taki sposób Rosja staje się potencjalnie zagrożona, gdyż trudno obecnie wyobrazić sobie sytuację, aby była celem reżimu północnokoreańskiego. Rosyjscy eksperci podtrzymują, że strona rosyjska, tak jak Chiny, Stany Zjednoczone czy Korea Południowa nie mają całkowitej pewności jak zaawansowany jest program nuklearny Korei Północnej. Rosja na poważnie traktuje wszelkie północnokoreańskie prowokacje w regionie. Jednak nie popiera przyjętej przez międzynarodową społeczność metody nakładania sankcji, a skłania się raczej w stronę środków dyplomatycznych oraz przeciwna jest jakimkolwiek działaniom, które mogą zaostrzyć konflikt na Półwyspie Koreańskim.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Marzec 2017 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

**OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl